

KOHTUOTSUS

EESTI VABARIIGI NIMEL

Kohus	Harju Maakohus (Liivalaia kohtumaja)
Otsuse tegemise aeg ja koht	28.oktoober 2008 Tallinn
Väärteoasja number	4-08-8829 (2302,08,024180)
Kohtukoosseis	Kohtunik Janika Kallin
Kohtuistungi sekretär	Sandra Liivo
Väärteoasi	Rainer Jakobsoni kaebus Põhja Politseiprefektuuri Korrakaitseosakonna liiklusmenetluse talituse 22.08.2008 otsuse väärteoasjas nr 2302,08,024180 alusel määratud lisakaristuse tühistamises.
Kaebaja	Rainer Jakobson isikukood: 3 630510 0327; EV kodanik; emakeel: eesti keel; töökoht: U I OÜ; elukoht: xxx.
Kaitsja	Indrek Sirk
Kohtuväline menetleja	Põhja Politseiprefektuur Liiklusjärelvalve osakond; asukoht: Rahumäe 6, Tallinn; kohtuistungil osales volitatud esindaja Hannes Küünarpuu, tunnistuse nr 69.

RESOLUTSIOON

Juhindudes Väärteomenetluse seadustiku (VtMS) § 132 p 2, § 133-134, § 135 lg 2 kohus otsustas:

1. Tühistada Põhja Politseiprefektuuri Korrakaitseosakonna liiklusmenetluse talituse 22.augusti 2008 otsus väärteoasjas nr 2302,08,024180 osaliselt ja teha uus otsus.
2. Süüdi mõista Rainer Jakobson LS § 74²² lg 2 järgi ja karistada rahatrahviga 45 (neljakümne viie) trahviühiku ulatuses, so 2 700,00 (kaks tuhat seitsesada) krooni.
3. LS § 74²² lg 4 järgi võtta Rainer Jakobsonilt ära mootorsõiduki juhtimise õigus 1 (üheks) kuuks.

4. Rahatrahv tuleb tasuda Põhja Politseiprefektuuri arveldusarvele nr 10220034796011 SEB Eesti Ühis pangas või nr 221023778606 Swedpangas, viitenumber 10220085314743.

Edasikaebamise kord

Kohtuotsuse peale saab kaevata Eesti Vabariigi Riigikohtule. Kassatsiooniõiguse kasutamise soovist tuleb kirjalikult teatada Harju Maakohtu Liivalaia kohtumajale 7 päeva jooksul alates kohtuotsuse kuulutamisest.

Kassatsioon tuleb esitada Harju Maakohtu Liivalaia kohtumajale 30 päeva jooksul alates päevast, mil kohtuotsus on pooltele kättesaadav.

Kohtuotsus on pooltele kättesaadav Harju Maakohtu Liivalaia kohtumaja kantseleis 5.detsembril 2008.

Selgitada, et kassatsiooniõigusest teatamise viimane päev on 4.novembril 2008.

Selgitada, et Riigikohtusse saab menetlusalune isik kassatsiooni esitada üksnes advokaadist kaitsja vahendusel.

Selgitada, et kassatsioonitähataja jooksul on väärteotoimik Harju Maakohtu Liivalaia kohtumajas, pooltel on õigus toimikuga tutvuda.

Selgitada, et kassatsioonitähataja rikkumise korral võib Riigikohus kaebuse läbivaatamatult tagastada.

Selgitada, et rahatrahvi esimene osamakse tuleb tasuda kuu aja jooksul arvates otsuse jõustumisest, järgmised osamaksed kuu aja jooksul arvates esimesest osamaksest.

Asjaolud:

Põhja Politseiprefektuuri 22.08.2008 otsuse kohaselt väärteoasjas nr 2302,08,024180 **Rainer Jakobson** (isikukood: 3 630510 0327) 28.07.2008 kell 20:50 Lasnamäe linnaosas, Tallinna linnas, Harju Maakonnas, Peterburi tee 81A juhtis mootorsõidukit asulasisesel teel kiirusega, mis ületas lubatud sõidukiiruse 23 km/h võrra, sõites kiirusega 76 +/- 3 km/h.

Rainer Jakobson rikkus seega Liikluseeskirja (LE) § 124 p 1 nõudeid, pannes sellega toime väärteo, milline on kvalifitseeritav Liikluseaduse (LS) § 74²² lg 2 järgi.

Otsuse järgi on väärteo toimepanek tõendatud asjas kogutud materjalidega; menetlusalune isik on esitanud vastulause, milles tunnistab süüd, selgitab asjaolusid ja kahetseb.

Otsuse kohaselt Rainer Jakobsoni karistust raskendavad, kergendavad asjaolud puudusid. Karistuse määramisel ei arvestanud menetleja isiku kahetsusega põhjusel, et see ei ole siiras. Rainer Jakobson on varasemalt toime pannud mitu sarnast väärtegu (3 kehtivat karistust, neist 2 seoses lubatud sõidukiiruse ületamisega) millede eest määratud karistused ei ole suutnud teda mõjutada seaduskuulekalt käituma. Seetõttu ja lähtudes õiguskorra kaitsmise huvidest tuleb tema suhtes kohaldada lisakaristust.

Otsuse alusel karistati Rainer Jakobsoni LS § 74²² lg 2 järgi rahatrahviga 50 trahviühiku ulatuses, so 3 000,00 krooni, LS § 74²² lg 4 järgi kohaldati Rainer Jakobsoni suhtes lisakaristust – mootorsõiduki juhtimise õiguse äravõtmine 1 kuuks.

Kaebaja seisukoht ja taotlus:

Rainer Jakobson esitas kohtule kaebuse, mille kohaselt ei vaidlusta ta toimunu asjaolusid ja taotleb talle määratud lisakaristuse tühistamist, paludes hinnata kohtuvälise menetleja otsuse alusel määratud karistuse proportsionaalsust.

Kaebaja väitel töötab ta OÜ U I tegevdirektori ametikohal, töö tegemise koht on Tapal. Seega on tal vaja iga päev sõita Tallinnast Tapale. Kaebaja osundab, et kohtuväline menetleja ei ole arvestanud karistust kergendava asjaoluna kahetsust, on ebaõige jätta kahetsus arvesse võtmata põhjusel, et teda on varasemalt karistatud. Kaebuse kohaselt kaebaja kahetseb oma eksimust.

Kohtuistungil jäi kaebaja kaebuse juurde.

Kohtuvälise menetleja seisukoht ja taotlus:

Kohtuvälise menetleja hinnangul ei ole kaebus põhjendatud, menetleja palus jätta Rainer Jakobsoni kaebus rahuldamata ja 28.08.2008 otsus muutmata.

Kohtuistungil uuritud tõendid:

- 28.07.2008 kiirusmõõteseadme kasutamise protokoll, millest nähtuvalt teostati riikliku järelevalve korras 28.07.2008 kell 20:50 Peterburi tee 81A Rainer Jakobsoni poolt juhitud mootorsõiduki Xxxr/n xxx liikumiskiiruse mõõtmist. Sõiduk liikus suunaga Smuuli tee poole. Kiirust mõõdeti liiklusjärelevalve kiirusmõõteseadmega Ultre Lyte UX 014786; taatlustunnistuse nr TTRSS-07/00154, seade testitud 28.07.2008 kell 19:45, seade töökorras. Mõõtmise teeolude kirjeldus: hea nähtavus, valge aeg, sademeteta, kuivad teeolud, kattega asulasisene tee, 4 sõidurida, eraldusribaga, 2-suunaline tee. Patrullauto seisis paremal, parklas; mõõtmist teostati paigal seistes. Mootorsõiduk liikus 2 pärisuunalisel sõidurajal, lähenes, liikus üksinda. Seadme lugem oli 76 km/h, lubatud sõidukiirus mõõdetaval teelõigul 50 km/h. Kiiruse mõõtmise laiendmääramatus +/- 3 km/h. Rainer Jakobson ületas mõõdetaval teelõigul lubatud sõidukiirust mitte vähem kui 23 km/h. Juhile näidati seadme tabloole fikseeritud näitu;
- Universal Industries OÜ iseloomustus, millest nähtuvalt töötab Rainer Jakobson osaühingus 1992 aastast, alates 2007 juunist tegevdirektori ametikohal. Rainer Jakobsoni näol on tegemist kohusetundliku ja distsiplineeritud töötajaga. Ühingu tootmine ja tegevus toimub Tapal, seetõttu on vajalik Rainer Jakobsoni igapäevane Tapal viibimine. Rainer Jakobsoni kasutuses on ametiauto;
- vastulause, milles Rainer Jakobson selgitab toimunut ja kahetseb;
- õiend, millest nähtuvalt on Rainer Jakobsonil kaks kehtivat karistust LS § 74²² lg 2 järgi;
- kaebaja andis kohtuistungil ütlusi, mille kohaselt tuli ta maalt linna. Teel oli teiste pereliikmetega juttu, et tütre lennuk läheb varahommikul, mil Prisma valuutavahetuspunkt ei pruugi lahti olla. Seega oli vaja jõuda samal õhtul sinna raha vahetama. See, et tütar läks varase lennukiga, ei tulnud üllatusena, kuid ta ei teadnud, et raha on vaja kaasa võtta. Ta arvas, et raha on olemas, kuid oli puudu – oli vaja maksta treeneritele, samuti ööbimise eest. Täiendavad kulud selgusid viimasel päeval. Lapsel on olemas õpilase pangakaart, mis välismaal ei tööta. Laps pidi sõitma Belgiasse, lennuk väljus 07.30. Lennujaamas pidid nad olema juba 05:30, ei ole kindel, et lennujaama valuutavahetuspunkt nii vara lahti on. Summad, mida täiendavalt vaja oli, selgusidki kusagil 17:00 ajal. Abikaasa ei läinud raha vahetama, sest tema tuli linna ja tuli töölt; abikaasa töötab Pärnus. Kiirusepiirangu märki oli nihutatud, varem oli see 200m eemal. Ta vaatas teed, kuid oli mures, et saaks raha vahetatud.

Kohtu seisukoht:

VtMS § 123 lg 2 järgi kontrollib kohus sõltumata kaebuse piiridest kohtuvälise menetleja otsuse tegemiseks olnud faktilisi ja õiguslikke asjaolusid; VtMS § 87 järgi arutatakse väärteoasja ainult menetlusaluse isiku suhtes ja väärteoprotokollis sätestatud ulatuses.

Kaebaja ei vaidlustanud toimunu asjaolusid, tunnistas, et ületas kiirust ning selgitas rikkumise asjaolusid. Kiirusmõõteseadme protokollis kohaselt mõõdeti kaebaja poolt juhitud sõiduki liikumiskiirust Peterburi tee 81A, Tallinnas, mis on asulasisene tee. LE § 124 p 1 järgi on suurim

lubatud sõidukiirus asulasisesel teel 50 km/h; kiirusmõõteseadme kasutamise protokollist nähtub, et seadme lugem oli 76 km/h.

Kaebaja süü omaksvõtt riimub kiirusmõõteseadme kasutamise protokollis sedastatuga, mille kohaselt Rainer Jakobson ületas 28.07.2008 Peterburi tee 81A juures lubatud sõidukiirust mitte vähem kui 23 km/h (seadme veapiir +/- 3 km/h). LS § 74²² lg 2 näeb ette vastutuse mootorsõidukijuhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest 21 – 40 km/h.

Kohtu hinnangul on Rainer Jakobsoni tegevus tõendatud ja õigesti kvalifitseeritud.

LS § 74⁵⁷ lg 2 järgi on LS § 74¹–74⁵⁶ sätestatud väärtegude kohtuväline menetleja politseiprefektuur, seega on väärtegude eest karistuse määranud selleks pädev kohtuväline menetleja. Kohus ei tuvastanud menetlejapoolseid rikkumisi asja menetlemisel.

Kohtu arvates ei ole kohtuvälise menetleja poolt määratud karistus kooskõlas karistuse määramise alustega.

KarS § 56 lg 1 järgi on karistamise alus isiku süü. Karistuse mõistmisel peab kohtuväline menetleja arvestama karistust kergendavaid ja raskendavaid asjaolusid, võimalust mõjutada süüdlasit edaspidi hoiduma süütegude toimepanemisest ja õiguskorra kaitsmise huvisid; KarS § 57 lg 1 p 3 järgi on karistust kergendavaks asjaoluks puhtsüdamlik kahetsus; KarS § 57 lg 2 kohaselt ei ole karistust kergendavate asjaolude loetelu seaduses ammendav ning karistuse kohaldamisel võib arvestada ka muid, KarS § 57 lg 1 loetlemata asjaolusid.

Kaebaja esitas kohtuvälisele menetlejale vastulause, milles selgitas toimunut ja kahetses. Kohtuväline menetleja on oma otsuses märkinud, et isiku kahetsust ei saa arvestada põhjusel, et ta on varasemalt toime pannud mitu sarnast väärtegu – 3 kehtivat karistust, millest 2 on seoses lubatud sõidukiiruse ületamisega.

Kohus ei nõustu menetleja seisukohaga selles, et sarnaste väärtegude eelneva toimepanemise fakt välistab automaatselt puhtsüdamliku kahetsuse. Menetleja taoline seisukoht on vastuolus Riigikohtu 11.09.2007 otsuses nr 3-1-1-33-07 sedastatuga, mille kohaselt „ei nõustu kriminaalkolleegium kassaatoriga selles, et põhimõtteliselt ei saakski üldse isiku puhul, kes on toime pannud juba kuuenda samalaadse rikkumise, rääkida puhtsüdamlikust kahetsusest. Ka varem korduvalt samalaadseid väärteguisid toimepannud isik võib oma järjekordset väärtegu siiralt kahetseda ja kahtlemata tuleb menetlejail iga sellise kahetsusavalduse siirust hinnata“.

Seega peab menetleja kahetsuse siirust hindama igal üksikjuhul eraldi. Käesoleval juhul ei nähtu väärteoasja materjalidest asjaolu, et menetleja oleks üritanud Rainer Jakobsoni vastulauses esitatud kahetsuse siirust tegelikkuses hinnata; menetleja on otsuses üksnes jäigalt märkinud, et kehtivate karistuste olemasolu välistab kahetsuse.

Kohtu hinnangul on kaebaja kahetsus siiras. Isik on väljendanud seda vastulauses, kohtule esitatud kaebuses ning samuti kohtuistungil. Kohtul ei tekkinud kahtlusi kaebaja kahetsuse paljasõnalisuses ning selles, et avaldatud kahetsus oleks kantud pelgalt eesmärgist, et kohus arvestaks seda karistust kergendava asjaoluna.

Kaebaja esitatud vastulausest nähtuvalt oli kaebajal kiiruse ületamiseks põhjus, mida kaebaja pidas mõjuvaks; kaebaja jäi vastulauses toodud selgituste juurde ka kohtuistungil. Seega kontrollib kohus, kas menetlusala isiku teos võib esineda muid, karistust kergendavaid asjaolusid vastavalt KarS § 57 lg 2.

Kohtu arvates oli kaebajal antud olukorras võimalik teisiti käituda, samuti märgib kohus, et ületades kiirust 23 km/h võrra, võitis kaebaja ajaliselt üksnes 2-3 minutit.

Kohtule jääb arusaamatuks, miks pidi kaebaja isiklikult valuutat vahetama – nimetatud ülesande saanuks ja võinuks kohtu arvates delegeerida ka kolmandatele isikutele. Kohtu hinnangul on reeglina ka väikse sotsiaalse suhtlusringkonnaga isikutel võimalik kriitilises olukorras paluda abi teistelt inimestelt. Käesoleval juhul võinuks kaebaja kohtu hinnangul pöörduda koheselt ka tütre tantsupartneri vanemate poole, kes kaebaja selgitusi lisaraha ootamatu ja hilise nõudmise osas arvesse võttes, pidid olema sarnases olukorras. Samuti on kohtule teadaolevalt valuutat võimalik ööpäevaringselt vahetada ka hotellides; arvestades hotellide arvukust Tallinna kesklinnas, ei saa väita, et valuuta vahetamise võimalus peale Sikupilli Kaubanduskeskuses asuva valuutavahetuspunkti sulgemist oleks olnud keeruline või puudunuks üldse. Kaebaja ütluste kohaselt sõitis tema tütar Belgiasse. Euro näol ei ole tegemist valuutaga, mida saab vahetada üksnes üksikutes vahetuspunktid.

Kaebaja selgitas samuti, et kiirusepiirangu märki oli nihutatud, osundades seega võimalusele, et märk ei olnud harjumuspärasel kohas ning ta ei pannud seda tähele. Kaebaja taoline väide on äärmiselt kohatu – liikleja esmane ülesanne on olla liikluses tähelepanelik ja hoolikas.

Kohus ei tuvastanud seega muid kergendavaid asjaolusid peale isiku kahetsuse.

Kohus leiab, et kohtuvälise menetleja otsus tuleb tühistada osaliselt, kaebajale määratud karistuse osas.

LS § 74²² lg 2 järgi karistatakse mootorsõiduki juhi poolt lubatud suurima sõidukiiruse ületamise eest 21 kuni 40 kilomeetrit tunnis rahatrahviga kuni 50 trahviühikut; LS § 74²² lg 4 järgi võib kohus või kohtuvälise menetleja kohaldada LS § 74²² lg 2 sätestatud süüteo eest lisakaristusena sõiduki juhtimise õiguse äravõtmist ühest kuust kuni kolme kuuni.

Kohtuvälise menetleja otsuse alusel on Rainer Jakobsonile määratud rahatrahv sanktsiooni maksimaalmääras, juhtimisõigus on isikult ära võetud vähimaks võimalikuks ajaks.

Karistuse määramisel tuleb arvesse võtta asjaolu, et Rainer Jakobson pani väärteo toime tahtlikult, olukorras, kus kiiruse ületamise tõttu võimalik ajaline kasu oli minimaalne, samuti oli isikul võimalus leida teisi lahendusi. Kohtu arvates on Rainer Jakobsoni süü võrdlemisi suur – isiku ajaline võit oli minimaalne, kuid samas peab kohus vajalikuks rõhutada üldteada asjaolu, mille kohaselt pikeneb sõiduki kiiruse suurenemisel ka sõiduki pidurdusteed. Nimetatud asjaolu võib saada saatuslikuks nii kaebajale endale, samuti tema nõuetekohaselt käituvatele kaasliiklejatele.

Tööandja on Rainer Jakobsoni iseloomustanud positiivselt, samuti nähtub nii iseloomustusest kui kaebaja enda ütlustest, et ta vajab sõidukit ametisõitudeks. Kohtu arvates ei saa sõiduki kasutamise tööalane vajadus endaga kaasa tuua lisakaristuse automaatset tühistamist: kaebaja on oma valikutes vaba ja võinuks valida kohase sõidukiiruse asjaolu, et tema tööülesanded eeldavad juhtimisõiguse olemasolu, pidi kaebajale olema teada ka enne rikkumise toimepanemist. Kohtu hinnangul tuleb käituda normikohaselt, nõuete eiramise korral peab keskmine, mõistlik inimene arvestama ka rikkumise võimalike tagajärgedega.

Kaebajat iseloomustab asjaolu, et karistusõiendi kohaselt on tal kaks kehtivat karistust kiiruse ületamise eest.

Kohtu hinnangul on seega põhjendatud kaebajale sanktsiooni ülemääranii küüdiva rahatrahvi määramine. Kohtuvälise menetleja otsuse alusel määratud rahatrahvi tuleb aga karistust

kergendavat asjaolu – kahetsust - silmas pidades vähendada.

Kohtuväline menetleja on lisakaristuse kohaldamist pidanud vajalikuks õiguskorra huvide kaitsmise kaalutlusel. Kohus nõustub menetleja seisukohaga – korduvalt enda ja teiste suhtes hoolimatult käituv liikleja tuleb liiklusest eemaldada. Lisaks nõustub kohus menetleja väitega selles, et kaebajale eelnevalt kiiruse ületamise eest määratud rahatrahvid ei ole mõjutanud isikut kohaselt käituma. Kohtu arvates on käesoleval juhul tõepoolest tekkinud olukord, kus kaebajat on eelnevalt küll üritatud mõjutada rahatrahvidega, kuid nende positiivne toime on uue rikkumise valguses kaheldav. Seega ei ole karistuse esmast eesmärki – võimalust mõjutada süüdlast edaspidi hoiduma rikkumiste toimepanemisest – käesoleval juhul võimalik saavutada pelgalt rahatrahvi määramisega ning kaebaja suhtes on vajalik kohaldada lisakaristust. Kohus nõustub kohtuvälise menetleja otsuses väljendatud lisakaristuse määraga.

Eeltoodu alusel leiab kohus, et kohtuvälise menetleja 22.08.2008 otsus väärteoasjas tuleb tühistada osaliselt; kohtu hinnangul tuleb asjas teha uus otsus: süüdi mõista Rainer Jakobson LS § 74²² lg 2 järgi ja karistada rahatrahviga 45 trahviühikut, LS § 74²² lg 4 järgi tuleb Rainer Jakobsoni suhtes kohaldada lisakaristust ja võtta temalt ära mootorsõiduki juhtimise õigus 1 kuuks.

Kaebuse kohaselt on Rainer Jakobson menetleja otsuse alusel rahatrahvi juba tasunud; kohus märgib, et kaebajal on otsuse jõustumisel õigus pöörduda kirjaliku avaldusega kohtuvälise menetleja poole ning nõuda enamtasutud rahatrahvi tagastamist.

Kohtunik: